

Asia: VN/29418/2023

Hallituksen esitysluonnos sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön muutoksiksi lasten ja nuorten terapiatakuun toteuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Edustaako vastaaja

Kuntaa

2. Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus tavoitetta lasten ja nuorten mielenterveyden varhaisen vaiheen tuen ja hoidon saatavuuden parantamisesta perustason palveluissa?

Ei, vaan tarvittaisiin ehdotetun sijaan ja/tai lisäksi seuraavia toimia [Säädöskokonaisuus on oikeaan suuntaan johdattelava lisä näiden palveluiden kokonaisuudessa, mutta sellaisenaan se ei vastaa nykytilanteen ongelmiin. Terapiatakuun lisäksi tulisi vahventaa säädöksiä psykologi- ja psykiatrisen sairaanhoidon palveluiden ja erityisesti koulupsykologi- ja koulujen psykiatristen sairaanhoitajien palveluiden järjestämisestä paikallisina, yhdenvertaisesti saatavilla olevina lähipalveluina. Tällä hetkellä psykososiaalis-ten palveluiden saatavuudessa on suuria alueellisia eroja, ja yhdenvertaisuus ei toteudu riittävällä tavalla. Lisäksi lasten ja nuorten mielenterveyden varhaisen vaiheen tuki on erityisen riippuvaista koulukuraattorin ja kouluterveydenhoitajan palveluiden sekä kunnan toteuttaman muun psykososiaalisen tuen palveluiden (kuten koulunuorisotyö, kouluvalmentajat, kouluyhteisöohjaajat) saatavuudesta ja rahoituksesta. Nämä palvelut toimivat erityisesti muuhun varhaiseen tukeen ja hoitoon ohjaavina palveluina, joiden puutteellisuus vaikuttaisi myös pidemmällä palveluketjussa. Ilman näiden palveluiden riittävää resursointia terapiatakuun hyödyt jäävät rajallisiksi. Vastaavanlainen takuu olisi ulotettava siten myös koulupsykologien, psykiatristen sairaanhoitajien, koulukuraattorien ja koulunuorisotyön sekä muun koulujen psykososiaalisen tuen riittäviin palveluihin riittävine rahoituksineen. Näistä osaa ohjaa jo nyt esimerkiksi tietyt henkilömitoitukset, mutta ne eivät mahdollista käytännössä riittävää tukea, eikä mitoituksia ja muita säädöksiä usein edes pyritä seuraamaan resurssipuutteeseen vedoten. Resurssien puute johtaa siihen, että lasten ja nuorten mielenterveysongelmat pahenevat ennen kuin he saavat tarvitsemansa avun. Terapiatakuu tulisi siksi valmistella osana laajempaa kokonaisuudistusta, jossa nämä kaikki toisiaan tukevat palvelut otettaisiin huomioon ja säädettäisiin toimimaan sekä kouluyhteisöissä että paikallisissa lasten ja nuorten yhteisöissä saatavilla olevina lähipalveluina. Tämä lähestymistapa varmistaisi, että lapset ja nuoret saavat tarvitsemansa tuen oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa, mikä parantaa hoidon vaikuttavuutta ja ehkäisee ongelmien kroonistumista. Terapiatakuun lainsäädännön muutosta ollaan myös toteuttamassa niin nopeassa tahdissa, että se voi viedä

fokuksen pois muilta, tätä tärkeämmiltä lapsiin ja nuoriin kohdistuvien palveluilta, kuten lähipalveluina toteutettavilta kuraattori- ja psykologipalveluilta. On tärkeää, että säädösten valmisteluun varataan riittävästi aikaa ja resursseja kokonaisvaltaisen ja kestävä ratkaisun kehittämiseen, jotta varmistetaan lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden toimivuus ja saatavuus.]

3. Onko sääntely takuun piiriin kuuluvista psykososiaalisista interventioista terveydenhuoltolain 53 §:n ja opiskeluterveydenhuoltolain 10 a §:n säännöksissä soveltamisen kannalta toimiva?

Ei, vaan säännöksiä olisi muokattava seuraavalla tavalla

4. Onko takuun piiriin kuuluvan psykososiaalisen hoidon aloittamisen enimmäisajan määrittely terveydenhuoltolain 53 §:ssä ja opiskeluterveydenhuoltolain 10 a §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

En osaa sanoa

5. Onko takuun piiriin kuuluvan mielenterveystyön palveluna annettavan psykososiaalisen tuen ja psykososiaalisten työmenetelmien määrittely sosiaalihoitolain 25 a §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

En osaa sanoa

6. Onko takuun piiriin kuuluvaa mielenterveystyön palvelua koskevan päätöksen toimeenpanon sääntely sosiaalihoitolain 45 §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

En osaa sanoa

7. Onko esitetty 2 a §:n sääntely valtioneuvoston asetukseen hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta riittävä terveydenhuollon menetelmien osalta?

En osaa sanoa

Perustelut ja mahdolliset kehittämissuhteukset

Ei kantaa.

8. Onko esitetty 2 a §:n sääntely valtioneuvoston asetukseen hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta riittävä sosiaalihoiton menetelmien osalta?

En osaa sanoa

Perustelut ja mahdolliset kehittämissuhteukset

Ei kantaa.

9. Miten lasten ja nuorten terapiatakuun enimmäisaikojen toteutumisen seuranta olisi tiedonhallinnan näkökulmasta tarkoituksenmukaista toteuttaa?

Ei kantaa.

10. Millaista kansallista ohjausta ja toimenpiteitä esitetyn lainsäädännön onnistunut toimeenpano mielestänne edellyttää?

Ei kantaa.

11. Hallituksen keväällä 2024 tekemä päätös perusterveydenhuollon hoitotakuun pidentämisestä 14 vuorokaudesta 3 kuukauteen tulee kiireettömän hoidon osalta vaikuttamaan ensimmäisen hoitotapahtuman järjestämisen enimmäisaikaan perusterveydenhuollossa. Edellyttäisikö tämä muutos toteutuessaan mielestänne muutoksia terapiatakuusäätelyyn?

Ei kantaa

Perustelut ja mahdolliset ehdotukset

Ei kantaa.

12. Muu palaute liittyen hallituksen esitysluonnokseen

Ei kantaa.

kunta Teuvan
Teuvan kunta